רב פפא אמר אפילו שופתא מרא נייצי תרי רבשה דברים משכרים את *) הלימוד האוכל ממה שאוכל עכבר וממה שאוכל חתול, והאוכל לב של בהמה, והרגיל בזיתים, והשותה מים של שורי רחיצה, והרוחץ רגליו זו על גבי זו ויש אומרים אף הכניס כליו תחת מראשותיו. חמשה דברים מישיבים את הלימוד פת פחמין וכל שכן פחמין עצמן והאוכל ביצה מגולגלת בלא מלח והרגיל בשמן זית והרגיל ביין ובשמים והשותה מים של שורי עיסה ויש אומרים אף הטובל אצבעו במלח ואוכל הרגיל בשמן זית מסייע ליה לרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן כשם שהזית משכח לימוד של שבעים שנה כך שמן זית משיב לימוד של שבעים שנה: והרגיל ביין ובשמים: מסייע ליה לרבא ב) דאמר רבא חמרא וריחני פקרין: והטובל אצבעו במלח: אמר ר"ל ובארבת כתנאי ר' יהודה אומר ארבת ולא שתים רבי יוסי אומר שתים ולא שלש ונימנך קמיצה עשרה דברים קשים ללימוד העובר תחת האפסר [הגמל] וכל שכן תחת גמל [עצמו] והעובר בין שני גמלים והעובר בין שתי נשים והאשה העוברת בין שני אנשים והעובר מתחת ריח רע של נבילה והעובר תחת הגשר שלא עברו תחתיו מים מ' יום והאוכל פת שלא בשל כל צרכו והאוכל בשר מוהמא ליסטרון והשותה מאמת המים העוברת בבית הקברות והמסתכל בפני המת ויש אומרים אף הקורא

*) כ"ל ר"ל מדבר - ומוא"ל ל"ל

כתב שעל גבי הקבר ת"ר ג) *כשהנשיא נכנס כל העם עומדים ואין יושבים עד שאומר להם שבו ב"שבאב ב"ד נכנס עושים לו שורה אחת מכאן ושורה אחת מכאן עד שישב במקומו ב"בשהכם נכנס אחד עומד ואחד יושב עד שישב במקומו. ב"בני חכמים ותלמידי חכמים בזמן שרבים צריכים להם מפסיעין על ראשי העם, יצא ד) לצורך, יכנס וישב במקומו. ב"בני ת"ח שממונים אביהם פרנס על הצבור בזמן שיש להם דעת לשמוע נכנסים ויושבים לפני אביהם ואחוריהם כלפי העם, בזמן שאין להם דעת לשמוע נכנסים ויושבים ה) לפני אביהם ופניהם כלפי העם רבי אלעזר בר' [צדוק] אומר אף בבית המשתה עושים אותם סניפין [אמר מר] יצא לצורך נכנס ויושב במקומו אמר רב פפא לא אמרו אלא לקטנים אבל לגדולים לא, הוה ליה למבדק נפשיה מעיקרא ו) דאמר רב יהודה אמר רב לעולם ילמד אדם עצמו להשכים ולהעריב כדי שלא יתרחק, ז) (אמר רבא) האידנא דחלשא עלמא ואפילו לגדולים נמי רבי אלעזר ב"ד [צדוק] אומר אף בבית המשתה עושים אותם סניפים אמר רבא בחיי אביהם בפני אביהם א"ר יוחנן ח) בימי רשב"ג נישנית משנה זו, רבן שמעון בן גמליאל-נשיא, רבי מאיר-חכם, רבי נתן-אב"ד, כי הוה רשב"ג התם הוו קיימי כולי עלמא מקמיה, כי הוו עיילי רבי מאיר ורבי נתן הוו קיימי כולי עלמא מקמייהו, אמר רשב"ג לא בעו למיהוי היכרא בין דילי לדידהו? תקין הא מתניתא, הדוא ט) ומא לא הוו רבי מאיר ורבי נתן התם, למרחץ כי אתו חזו דלא קמו מקמייהו כדרגילא מילתא, אמרי מאי האי? אמרו להו: הכי תקין רשב"ג, אמר ליה ר"מ לרבי נתן אנא חכם ואת אב"ד נתקין מילתא כי לדידך, מאי נעביד ליה? נימא ליה: גלי עוקצים, דלית ליה, וכיון דלא גמר נימא ליה י) מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו" ט) למי נאה למלל גבורות ה'? מי שיכול להשמיע כל י) תהלותיו, נעבריה, והוו אנא אב"ד ואת נשיא, שמעינהו רבי יעקב בן קרשי אמר דלמא חם ושלום אתיא מלתא לידי כיסופא, אזל יתיב אחורי עיליתיה דרשב"ג פשט, גרס ותנא, גרס ותנא, אמר מאי דקמא, דלמא חס ושלום איכא בי מדרשא מידי, יהב דעתיה ונרסה, למחר אמרו ליה ניתי מר וניתני בעוקצין, פתח ואמר, בתר דאולם אמר להו: אי לא גמירנא בסיפתנן פקיד ואפקינהו מבי מדרשא, הוו כתבי קושייתא [בפתקא] ושדו התם, דהוה מיפריק מיפריק, דלא הוו מיפריק, כתבי פירוק ושדו, אמר להו רבי יוסי: תורה מבחוץ ואנו מבפנים? אמר להן רבן [שמעון בן] גמליאל ניעיילינהו מיהו ניקסינהו דלא נימרו שמעתא *משמייהו, אסיקו לרבי מאיר ב) "אחרים ולר' נתן "יש אומרים" אחרו להו בחלמיהו זילו פייסוהו [לרבן שמעון ב"ג], רבי נתן אזל, רבי מאיר לא אזל, אמר: ל) 'דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין, כי אזל רבי נתן אמר ליה רשב"ג נהי דאהני לך קמרא דאבוך למהוי אב ב"ד, שויניך נמי נשיא? מתני ליה רבי לרבן שמעון בריה אחרים אומרים אילו היה תמורה

*) כ"ל כפ"י כנ"ל ונכ"ל תלמוד נכל סעמוד וכל"ל

לא

מתני' מפני כבוד אביהם: כמים מקמי. הא דמגיא לעיל כמהגמיא נכנס וכו': לתקון מילתא כי לדידן. כלומר מעבד ליה כי היכי דעבד מילתא כי ליתנן כלומר מתקון מילתא דלהוי לזכרון לעולם לדורות אפילו כי אין בעולם ולית דאמרי לתקון מילתא כי ליתני לומר לו שילמדה דבר שאינו יודע ללמוד ויתביים: גלי שוקלים. ידרוש לן מסכת עוקצין: דלית ליה. שאין מדור לו: פסק. פירש: גרס ותנא. גרס ושנה: אמר- רבן שמעון בן גמליאל מאי דקמא דלמא חס ושלום ס': בתר דאולם. בתר שסיים: ומהו ליה. לפתקא כי מדרשא: שלשת דהוה מיפריק מתרץ ומה שלא היה מתרץ כתבו אותו הפירוקין ומהו כי מדרשא: [תורה מבחוץ ס'. אי הם יכנסו לבהמ"ד לא אנו נלא אליהם ונשב עמהם]: נהי דאמרי לך קמרא דאבוך. כלומר דאמרי לך הזיטתא דאבוך הוויא אב ב"ד אבל למהוי נשיא מי אמרי לך דקא בעיא למהוי נשיא: קמרא. אבנא מוזהב כדאמרי' במסכת שבת בפ' במה אשה (דף נט): מתני ליה רבי לרבי שמעון בריה אחרים אומרים אילו (לא) היה תמורה לא היה קרב: דתנן במס' בכורות בפ' בתרא (דף מ:) קדש לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשין התשיעי נאכל בתומו והעשירי מעשר והאחד עשר קרב שלמים ועושה תמורה דברי ר"מ אמר לו רבי יהודה וכי יש תמורה עשה תמורה וה"א קיימא לן דאין תמורה עשה תמורה כדתנן במסכת תמורה בפ' קמא (דף ה:) לך בטר שור קדש הן וכו' הן קריבין ואין תמורתן קריבין ומעשר יליף עברה עברה מבכור כתיב הכא כל אשר יעבור תחת השבט וכתיב התם בבכור והעברת כל פטר רחם וגו': אמר

אמר רבא בחיי אביהם. הא דעשיס מפיפין מפני כבוד אביהם: כמים מקמי. הא דמגיא לעיל כמהגמיא נכנס וכו': לתקון מילתא כי לדידן. כלומר מעבד ליה כי היכי דעבד מילתא כי ליתנן כלומר מתקון מילתא דלהוי לזכרון לעולם לדורות אפילו כי אין בעולם ולית דאמרי לתקון מילתא כי ליתני לומר לו שילמדה דבר שאינו יודע ללמוד ויתביים: גלי שוקלים. ידרוש לן מסכת עוקצין: דלית ליה. שאין מדור לו: פסק. פירש: גרס ותנא. גרס ושנה: אמר- רבן שמעון בן גמליאל מאי דקמא דלמא חס ושלום ס': בתר דאולם. בתר שסיים: ומהו ליה. לפתקא כי מדרשא: שלשת דהוה מיפריק מתרץ ומה שלא היה מתרץ כתבו אותו הפירוקין ומהו כי מדרשא: [תורה מבחוץ ס'. אי הם יכנסו לבהמ"ד לא אנו נלא אליהם ונשב עמהם]: נהי דאמרי לך קמרא דאבוך. כלומר דאמרי לך הזיטתא דאבוך הוויא אב ב"ד אבל למהוי נשיא מי אמרי לך דקא בעיא למהוי נשיא: קמרא. אבנא מוזהב כדאמרי' במסכת שבת בפ' במה אשה (דף נט): מתני ליה רבי לרבי שמעון בריה אחרים אומרים אילו (לא) היה תמורה לא היה קרב: דתנן במס' בכורות בפ' בתרא (דף מ:) קדש לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשין התשיעי נאכל בתומו והעשירי מעשר והאחד עשר קרב שלמים ועושה תמורה דברי ר"מ אמר לו רבי יהודה וכי יש תמורה עשה תמורה וה"א קיימא לן דאין תמורה עשה תמורה כדתנן במסכת תמורה בפ' קמא (דף ה:) לך בטר שור קדש הן וכו' הן קריבין ואין תמורתן קריבין ומעשר יליף עברה עברה מבכור כתיב הכא כל אשר יעבור תחת השבט וכתיב התם בבכור והעברת כל פטר רחם וגו': אמר

א) ל"ל ישים לתלמוד השוכל פת השון האצ"ל השון עצמו: ב) יומא עה: [מסהדרין ע.]: ג) [תוספ' מסהדרין פ"ז]: ד) [ציין מוס' יומות קכ: ד"ס מי שלקין]: ה) ס"ל אחרי: ו) ברכות סב. ז) ס"ל גם גרסי ועי' כ"ס: ח) [עי' תוס' כ"ק נד: ד"ס בימי]: ט) מגילה יח. מכות י.: י) [כ"ל תהלתו]: כ) [עי' תוס' סוטה יב. ד"ס אחריס]: ל) מסהדרין ל.[ציין נב.]: מ) כ"ל בית יד*: נ) [דבור זה מיין לעיל אחר דיבור פפ המתין]: *) עיין רש"י ותוס' ד"ה אחרים ד"ה אומרים: *) רש"ל מדבר - ומוא"ל ל"ל בקרוב יבא מן הביור

תוספות הרא"ש

ומסגך קמיצה. ומימנך שלא תעשה לומר שמא מה אחר אחת ולא שתים ואחר אחר שתים ולא שלש. לא שמא אחר אומר שתים ולא שלש ואחר אומר שלש ולא ארבע. יסיח סימנך קמיצה. כלומר כשיר הקמיצה ויטלנו כי אצבעות זקופין ואינם אצבע מגד זה. וכזה חוסר שלי אומר אחת ולא שתים. ואם דלא קאמר ומימנך אמה שאם מכשוף אצבע אחי אחרון שמא אמה ישאר כמו כן אצבע מכלן וחרת מכלן וקמיצה מכלן משום דדרך לכשוף קמיצה כדי לקמן נקט קמיצה. לא נמי דלא קאי סימן מסויים כ"כ דאיכא לאימר לגדול מן הממין ויסיח שתים מכלן ושתים מכלן אבל בשכשוף קמיצה ויטלנו רק זהות מגד לי ממילא ידענא דאין בגדול בכלל ד"א לומר אחר ולא שלש: גרס ותנא. במשנה עוקצין:

מסורת הש"ס

מה א ב ג פיי' פרק ו מסכ' ס"ס ס"ו סנה פסין ג פוס ש"ע יו"ד סי' רע"ד סעיף מו [וכתב מאמר קדמון פרק ו דף רכא: ע"ש סיבה שהאמיים פת הרגה אחרת ואחר אמר אחר' [נחלים מיי']: מו ד פיי' שם סל' ז מוס"ע שם סעיף מה: מז ה פיי' שם מוס"ע שם סעי' ו: מח ו פוס יו"ד סי' רמד: מט ז פיי' פ"ו מהל' אכילה ומשקה סלכה ג. נ מוס"ע שם סע' מה מוס"ע ח"מ סי' נסו סעיף ס:

נוסא/מהגה

◇ כ' בבריס (מאוד.ס. ולביבון ומן לנפק

נוסא תלוקת בגוף לנוסא ולנוסא מבוגרים

נוסא מעשה עם נטע ור' נתן טבו נגו לנקוים על המעשה בגוגם

*) לק סא. "ולא אומרינו מטמייהו"

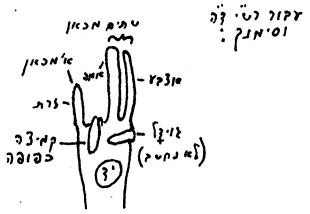
עקוד לפי לה
וסימנך:
טבעת מכאן
אמצע
אמצע
אמצע